

Konference SOVAK ČR Provoz vodovodů a kanalizací proběhla v Ostravě

Zuzana Jonová

Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR (SOVAK ČR) pod záštitou Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí a hejtmána Moravskoslezského kraje uspořádalo ve dnech 1. až 2. listopadu 2011 konferenci „Provoz vodovodů a kanalizací“.

Letošní konference byla jubilejní – již desátá a poprvé se uskutečnila v Ostravě. Na konferenci přijelo přes 400 posluchačů, především zástupců vlastníků a provozovatelů vodohospodářské infrastruktury, ale také představitelé dodavatelů, vysokých škol, projektanti, pracovníci státní správy atd.

Programový výbor konference zajistil na oba dny konference celkem 36 přednášek a odborných vystoupení, rozdělených do tří sekcí – obecné (legislativní), sekce vodovodů a sekce kanalizací. Tradičně byly připraveny i exkurze, tentokrát na ÚČOV Ostrava, Úpravnu vody Nová Ves u Frýdlantu a Vodárenský dispečink Severomoravských vodovodů a kanalizací Ostrava. Hosté konference si kromě přednášek mohli prohlédnout i doprovodné expozice na stáncích předních oborových dodavatelů a také vítězné fotografie a další nejlepší snímky fotosoutěže VODA 2011, jejímž vyhláškatelem byl SOVAK ČR.

Konferenci oficiálně zahájil prof. Dr. Ing. Miroslav Kyncl, generální ředitel společnosti Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava, a. s., poté promluvil první náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pan Miroslav Novák a zástupce Magistrátu města Ostravy Ing. Bc. Pavel Valerián, Ph. D.

Po oficiálním zahájení vystoupil RNDr. Pavel Punčochář, CSc., za Ministerstvo zemědělství s přednáškou Koncepte vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství do roku 2015. Přednášející připomenul, že připravovaná koncepce je již v pořadí třetím koncepčním materiálem z pera ministerstva. První koncepce byla orientována na přípravu vodohospodářské legislativy a vstup do Evropské unie, druhá řešila naplňování požadavků směrnic Evropského společenství, likvidaci odpadních vod a dále např. zkvalitnění managementu vodních zdrojů. Poslední koncepce je zaměřena na plány oblastí hlavních povodí, plány oblastí povodí (8 území do konce r. 2015). Dále rozpracovává řešení ochrany před povodněmi v České republice s využitím technických a přírodně blízkých opatření. V neposlední řadě jsou předmětem zájmu koncepce programy rozvoje vodovodů a kanalizací, jejich naplňování, aplikace a způsob aktualizace.

RNDr. Punčochář ve svém vystoupení glosoval i aktuálně žhavé téma – návrh hájení profilů pro výstavbu vodních nádrží. V závěru zdůraznil, že zásadním cílem politiky v oblasti vodního hospodářství je udržitelné hospodaření s omezeným vodním bohatstvím České republiky.

O naplňování požadavků Rámcové vodní směrnice v ČR hovořila ve svém vystoupení ředitelka odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí Ing. Hana Randová.

Posluchače zaujal svou přednáškou na téma Zajištění udržitelného stavu vodního hospodářství a sociální únosnost cen předseda představenstva SOVAK ČR Ing. František Barák. Nejdříve se věnoval zajištění udržitelného stavu vodního hospodářství především z pohledu dvou základních předpokladů, jimiž jsou dostatek zdrojů vody a existence provozuschopné vodárenské infrastruktury. V České republice je zajišťována

dodávka pitné vody převážně z povrchových vodních zdrojů. Je tedy třeba kalkulovat s faktem, že na objem zásob povrchové vody pro vodárenské účely v ČR spolupůsobí převážně srážky a úprava surové vody na pitnou většinou představuje vyšší náklady než u vody podzemní. Velikost odběrů vody má spíše klesající tendenci, ani demografické prognózy nevykazují významný růstový trend. Dá se tedy očekávat, že objem zdrojů vody v ČR bude dostatečný pro zajištění udržitelného stavu v zásobování obyvatel pitnou vodou, ale přesto bychom se měli legislativně připravovat na možný lokální nedostatek vody a na způsoby řešení krizové situace.

Provozuschopná vodárenská infrastruktura je na rozdíl od zdrojů vody v moci jejich vlastníků. Základním předpokladem zachování vodárenské infrastruktury je provádění údržby a její obnova, která by měla probíhat cca ve čtyřicetileté až šedesátileté periodě. Hodnota vodárenského majetku v ČR představuje v pořizovacích cenách roku 2010 více než 1 bilion korun. To dle Ing. Baráka znamená, že je třeba dát ročně na obnovu české vodárenské infrastruktury zhruba 15 miliard korun. Zdrojem pro financování obnovy je cena vodného a stočného. Dotace, ať státní nebo evropské, nejsou z dlouhodobého hlediska pro financování obnovy významné.

Dalším neopomenutelným předpokladem pro provádění obnovy vodohospodářské infrastruktury je připravenost administrativy, legislativy a norem týkajících se oboru.

Ing. Barák se dále věnoval solidární ceně vody, která má v českém vodárenství větší obsah a význam. Představuje solidaritu silnějšího se slabším, ve vodárenství solidaritu města s venkovem. Díky tomuto fenoménu se daří udržet ve většině regionů naší země jednotnou cenu vodného a stočného.

Ing. Jan Plechatý a Mgr. Jan Toman se ve svém příspěvku Samostatné provozování vodohospodářské infrastruktury dotkli několika skutečností: porovnávali výhody a nevýhody základních variant zajištění provozu, zmínili příklady oddílného modelu provozování a samostatného provozování obcí, připomenuli průběh některých koncesních řízení včetně uvedení aktuálních informací. Závěrem zaznělo, že varianta samostatného provozování je možná, ale vyžaduje větší odpovědnost a rizika spojená se zabezpečením provozu včetně vysokých nároků na odborné kapacitní zajištění na straně obce. Postup podle oddílného modelu přináší pro obec z hlediska rizik vyplývajících z vlastnictví a provozování jejich minimalizaci. Nesmí však být podceněn výběr provozovatele v transparentním výběrovém řízení v souladu s platnou legislativou a principy EU.

Zajímavé informace zazněly v příspěvku Ing. Lenky Heczkové Podpora výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury v Moravskoslezském kraji. Moravskoslezský kraj za dobu své existence z vlastního rozpočtu podpořil 146 akcí výstavby nebo rekonstrukce vodovodů a kanalizací v hodnotě přesahující 358 mil. Kč.

V další části programu zazněly podstatné informace k připravovaným změnám zákona o veřejných zakázkách, týkající se především snížení limitů, povinného předběžného oznamování veřejné zakázky, uveřejňování smluv včetně dodatků a ceny, ustanovení o sektorovém zadavateli.

Vysoce odborný a právnícky zaměřený pohled na Vzájemné vztahy vlastníků provozně souvisejících vodovodů a kanalizací a aplikaci zákona č. 274/2001 Sb. v platném znění prezentovala JUDr. Ludmila Žaludová.

O zkušenostech s budováním a fungováním systému zajištění kvality vody v nových vodovodech referovala Ing. Radka Hušková z Pražských vodovodů a kanalizací, a. s. Zde dospěli k závěru, že největší podíl na ovlivnění kvality v nových řadech má striktní dodržování technologických postupů, vzájemná součinnost mezi jednotlivými složkami a důkladné propočty.

Přínosná byla přednáška MUDr. Františka Kožíška, CSc., na téma problematiky stopových množství léčiv v pitné vodě. Zejména proto, že s diskusí o výskytu zbytků léčiv a hormonů v pitné vodě se již musel setkat každý z účastníků konference. Státní zdravotní ústav ve snaze za-

mezi tendenčním a nepřesně publikovaným informacím zahájil v rámci grantového úkolu projekt Výskyt a zdravotní rizika zbytků humánních léčiv v pitných vodách, v jehož rámci byl proveden první systematický screening léčiv v pitných vodách v ČR. Na základě výzkumů prováděných v zahraničí a údajů o spotřebě léčiv a po zvážení dalších okolností bylo vybráno ke sledování pět látek. Následně byly odebrány vzorky pitné vody tak, aby byly zahrnuty všechny kraje ČR a hlavní vodovody a aby bylo dodrženo poměrné zastoupení zdrojů povrchové a podzemní vody. Na jaře 2011 byly odebrány vzorky z nejkritičtějších lokalit – z úpraven vod, které používají k úpravě povrchovou vodu ze středních a dolních toků řek zatížených vypouštěním odpadních vod. Výsledky výzkumu SZÚ potvrdily závěr Světové zdravotnické organizace, že pro spotřebitele nevyplývá žádné zdravotní riziko, resp. existuje zde značný bezpečnostní faktor mezi expozicí a odhadovanou referenční dávkou. Pro naplnění cíle vodárenství – produkce dobré, nezávadné pitné vody, které spotřebitel věří, doporučuje přednášející vodárenským podnikům aktivně činit kroky, které by do budoucna možný výskyt těchto látek minimalizovaly.

Dále následovaly dvě přednášky, a to Dokumentované pracovní postupy v systému řízení kvality vodárenské společnosti od Ing. Jany Šenkypoulové z Vodárenské akciové společnosti, a. s., a Spolupráce provozovatele při zpracování generelů zásobování vodou měst a obcí a jejich přínosy v podání Ing. Karla Emingera ze Severočeských vodovodů a kanalizací, a. s.

Ing. Pavla Finfrlová se zabývala ve svém vystoupení Přípravou na krizovou situaci následkem sucha. Zdůraznila fakt, že Česká republika není na krizovou situaci, kterou představuje sucho, legislativně ani jinak centrálně připravena. Po cca již téměř dvouleté snaze o možné řešení této situace na Vodárenské soustavě Východní Čechy Ing. Finfrlová výsledky zobecnila a přednesla sumář kroků, které musí být udělány v rámci celé ČR. Je to zpracování reálné adaptační strategie pro nedostatek vody, vytvoření definic pojmů pro problematiku sucha, sjednocení dostupných dat, vypracování postupů pro řešení situace, vytvoření legislativního rámce pro řešení stavu sucha, určení priorit, pravomocí a odpovědností pro racionální a efektivní zvládnutí nedostatku vody, úprava výkonu státní správy a vypracování a kodifikace strategie ochrany přírody respektující klimatické výkyvy a změny.

Jiný pohled na problematiku hospodaření s vodou přinesla přednáška Ing. Evy Radkovské (Veolia Voda ČR) na téma Optimalizace diagnostické činnosti. Pro přednášku posloužila data z uplynulého roku ze společností skupiny Veolia z dvanácti evropských zemí, takže lze bez nadsázky říci, že doporučení a závěry mají již obecný charakter – pro hodnocení stavu hospodaření s vodou je nutné rozdělení ztrát na fyzické a ekonomické.

Čirou esencí praxe byla přednáška Ing. Evy Orzulíkové z Ostravských vodáren a kanalizací, a. s., která pojednávala o rekonstrukci vodního zdroje Důlnák nedaleko Vratimova.

Téma rekonstrukce prostoupilo i do přednášky Ing. Tomáše Žitného z Vodovodů a kanalizací Mladá Boleslav, a. s. Ten představil způsoby provádění komplexní rekonstrukce malých zemních vodojemů a věžových vodojemů na Mladoboleslavsku. Základním cílem, který se zde snaží naplnit, je rekonstrukci provést tak, aby byla zajištěna vyrovnaná životnost díla nejméně 30 let a minimalizovány budoucí náklady na údržbu.

Ódou na řemeslnou dokonalost práce našich předků byla přednáška Ing. Jiřího Lipolda (ČEVAK, a. s.) na téma Provoz historických vodárenských objektů a sítí.

S bezpečnostním inženýrstvím ve vodárenství nás v závěru II. bloku vodovody seznámila Ing. Šárka Kročová z TU – VŠB Ostrava.

V sekci kanalizací – ve III. bloku přednášek – Ing. Hana Randová z Ministerstva životního prostředí představila novou legislativu v oblasti vypouštění odpadních vod. Zajištění kvalitativních parametrů vypouštěné odpadní vody z ČOV v ČR v souladu s požadavky EU řešil Ing. Jan Tolka ze společnosti Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava, a. s. Další témata patřila problematice zplyňování kalů a energetickým auditům. O kladné a záporné zkušenosti z provozování tlakové a podtlakové kanalizace se podělil Ing. Vladimír Okrouhlický z PVK, a. s.

Posluchači se dále dozvěděli o čištění stokových sítí ve společnostech Veolia Voda, o problematice vzniku sirovočividu a jeho působení na zařízení stokové sítě a o technických a metrologických požadavcích na pracovní měřidla.

Druhý den konference otevřela přednáškou Odborné poradenství pro členy SOVAK ČR Ing. Miloslava Melounová. Připomněla tradiční aktivity SOVAK ČR – spolupráci s obdobnými organizacemi v tuzemsku a v zahraničí, pořádání oborové výstavy, časopis SOVAK, aktivity na poli

vzdělávání, informační a poradenskou činnost. Podrobněji upozornila na registr právních předpisů s vazbou na vodní hospodářství on line, který vznikl ve spolupráci s portálem www.vakinfo.cz.

Daty, fakty a příklady byla nabitá přednáška Finanční model, přiměřený zisk a plán obnovy z pohledu projektů OPŽP, která byla vytvořena pracovníky SFŽP ČR.

Realizaci plánů financování obnovy v realu na teritoriu Vodárenské společnosti Tábořsko, a. s., posluchače provedl Ing. Milan Míka.

Na problematiku dvousložkové ceny pro vodné a stočné se z pohledu provozovatelé společnosti podíval Ing. Milan Prchal z Královéhradecké provozní, a. s. Shrnuje důvody pro i proti zavedení dvousložkové ceny, uvedl přehled společností, kde je dvousložková cena aplikována, zmínil vybrané údaje o uplatňování dvousložkové ceny a shrnul její problémy. V závěru svého vystoupení navrhl řešení problémů dvousložkové ceny, které by mohly být dle jeho názoru vtěleny např. do připravované novelizace zákona o vodovodech a kanalizacích.

Poslední část konference patřila problematice srážkových vod – způsobům a přínosům zpoplatnění, výjimkám z povinnosti platit za odvod srážkových vod a dále informací o nových normách v oboru.

Konference vedle odborné části měla již tradičně také část společenskou. Slavnostní večer s programem, hudbou a rautem byl rámcem pro tradiční předání ceny Vodník roku – jako poděkování představenstva SOVAK ČR za dlouholetou mimořádně úspěšnou a příkladnou reprezentaci vodárenského oboru. Ocenění byli: Ing. Eva Kročová (Vodovody a kanalizace Beroun, a. s.), JUDr. Dagmar Vecseyová (Severomoravské vodovody a kanalizace, Ostrava, a. s.) a Ing. Lubomír Trachtulec (Slovácké vodárny a kanalizace, a. s.).

Další cena – Vodárenská andělka strážná – byla udělena za významnou pomoc při organizaci konference prof. Dr. Ing. Miroslavu Kynclovi ze Severomoravských vodovodů a kanalizací Ostrava, a. s., a Ing. Petru Konečnému, MBA, z Ostravských vodáren a kanalizací, a. s.

Poznatky a stanoviska prezentované na konferenci SOVAK ČR Provoz vodovodů a kanalizací přispěly k rozvoji oboru v České republice a k informovanosti odborníků i širší veřejnosti.

Vybrané příspěvky z konference jsou průběžně publikovány v časopise SOVAK.

Ing. Zuzana Jonová
e-mail: zuzana.jonova@bcov.cz